

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Commentarius in VIII libr. philosophicorum Arist.
exceptus a Michael Schweizer, mon. Salemitani professo -
Cod. Ettenheim-Münster 359**

Specius, Johannes

[S.l.], 1596

Caput 5,6 & 7

[urn:nbn:de:bsz:31-132384](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-132384)

alijs, no' ois ueritatez attingere. Ut
Seneca lib 6. natus q' p'om' e'3 ait. Sat
magis animi fuit rax latebras capere
dimo uere: Nec res ulla consumata e' dum
incipit in omni negotio longe q' a p'fecto
fuerit exordia. Quasi hinc de totiq' ac
p' hinc inter se distinctione a p'fecto ac ta p'ter
mittit quae a p'fecto conuenit in 2do cap. p'ri
p'rijs in utraq' p'ter solidissime disputa
tas supponit. Cuius quoq' aequales p'ter
amplecti uolens in 1o p'rijs q' p' 8. Cuius
dionis auctorit' de nat' diuisione atq'
ex sententia sexta sunt conuenior ac p' hinc
auctoritatib' robore firmior ita quoq' ror
gformior adeoq' ueritati longe p'pior exi
uari debet.

Leg. Casinob.

Caput 5. 6. & 7.

Reuerberis eorum opinionib' q' un' duntaxat ut a p'
nta uer' ueritatum p'incipia p'ferre hic capit
by incipit p'ter p'iam eamq' uer' sententia, decla
rare; cui declarationem comedijs instituerit sui
infimib' fctm font: P'incipia salte aliqua

sunt gloria, late sumptio gratiarum nomine. Per hoc
 hoc ex eis omnibus quibusque: Sed a gratia
 fecerunt principia quaque, ut optima nonnulli
 ne dubitantes, si veritate ipsa cogente. Nam ut
 scripsit Menander: venit in lucem veritas ut non
 cogita: Et D. Thom. hoc loco ait: quod lapis
 nulla cognitione antecedente suscipit impetu in
 centrum vergit; ita summa mens interdu
 si nulla cogita ratione tacita quadam in
 impulsu veritatis ipsius in veritatem quasi
 in suum centrum pergit. Fundamenta hoc Aristoteli
 ut & alia plerumque, quoniam et principia ab
 Aristotele ceterisque philosophis diu solita quoniam sequen
 tibus explicabimus a principia definitione initio
 facta.

27
 prelati autem quoniam
 per aliquam gratiam.

Quid sit principium

Quæstio Ima
 Inter hoc tria vocabula supra ab Aristotele posita prin
 cipia causa elementum hoc est asserendum. NB
 ne quod principium habet latius pateat quolibet po
 sitioni. Item principium latius patet
 cum omni causa & elementum sit principium.

Distinctio inter prin
 cipia causa elementum.

principium latius patet
 quia causa & elementum.

n^o in inuversa; Punctu. n. e^o principiu^o materiae
e^o unitas numeri & priuatio reru^o naturu^o
in ca^o ut elementum. sic in dimensio^o p^o est
principiu^o filij quo^o tu nequaquam uocari licet
ca^o ut elementu^o filij. Cur u^o generis de
Aores patem ca^o filij ac sp^o filij; lati

Videndi ca^o in u^o S. August. & Hieronymus De^o Ina sub

fria ac sapia ca^o uocantur explicat in u^o
mi p^o 91. art. 1. comit. Ca^o u^o latig

Ca^o latig patet quom^o
elementu^o

patet qua^o elementu^o in u^o elementu^o fit ca^o n^o
o^o ca^o elementu^o. Finib. n. efficiens & exen
plar, ca^o it^o n^o elementu^o; Elementu^o n^o op^olet

Quom^o distinguitur ca^o
de elementu^o

intrinsecu^o fit re^o quae componit q^o ca^o re^o
n^o requirit quom^o neq^o excludit p^o p^o in se u^ole

Ca^o requirit ad ca^o ut

Ca^o requirit t^o pendentia^o unig^o ab alio cum
prioritate seu sp^o seu na^o & cum distinctio^o
essentiali saltem numerica eo q^o ca^o fit id

Ca^o requirit ad principiu^o

Ca^o unig^o esse se^o aliud: Ad principiu^o u^o solum
modo requirit processu^o unig^o ab altero; Unde
quomodo unig^o processu^o illo sonat sine factu^o
ordinem quom^o dies procedit a crepusculo;
sine factu^o doctrinam quom^o scia^o procedit

à sub principijs & conclusio à pmissis; sine futm
 efficientia quomodo calor in aqua procedit ab
 igne; sine futm quomodo aliud gomb confarum
 sine quomodo alio modo. Sed id q procedit princi
 priatum. Dicitur quo procedit principiu dicitur. Dicitur
 ut pmi itaq futm oq latitudine sua futm
 sumpti abstractit ab oi caualitate & effiu
 entia ab oi prioritate sine tpris sine nat
 ab ipsauct demu essentiali Distinctione nume
 rica.

Quibus dicitur prin
 & pmi & q principiu

Nota.

Quaestione an sint principia rem naturae ptermittit
 adeo naq certa est ee aliqua principia
 quatuorq tandem sint ut non tm nulli re
 toru negant sed plurimu quoq studij in illis
 representat collocant ut ex dictis patet. Me
 galia tm quoru meminit Atoz quo Metaph.
 videtur negasse oia oia principia. Volebant
 n. totaz rei subthaz ee naq Maaz ee cryp
 acta & in corruptioe rei totu corumpi ita
 ut nihil illig remaneret; Rem uo genita
 futm se totam produci ita ut nihil illeg
 ante fuisset licet quederent illam naqz
 acutibz mutari & subigi pte. Sed sic dicitur

Quare omittit eum
 An sint principia
 rem naturae.

principium ut et in lib. post. diximus ita def
 in 1. Metaph. c. 1. Principium est primum
 id ex quo aliquid aut est aut fit aut cognos
 citur. Et in hoc 1. p. 1. c. 1. principia sunt
 q. neq. ex sese neq. ex alijs s. ex ipsis oriuntur.
 Hae posteriori in sequenti q. sione declara
 bitur De priori autem pauca. Quotiam loquen
 do tria principiorum sunt genera cognoscendū
 dicta q. res in cognitione ab illis pendat.
 1.º Principia in fieri seu fieri q. alijs actib.
 2.º Principia generationis productionis transmuta
 tionis & factionis. Dicitur scilicet q. requiritur ad
 NB hoc ut res fiat sine postmodum re-facta ma
 neat sine res. q. am. Deniq. sunt principia
 3.º in facto esse q. et principia constitutionis &
 positionis, essentialia & intrinseca nominat.
 Hic ita advertitur sciendum est vobis illos
 quod ut vade. C. utraq. x. sicut idem vales
 sequere ordinem primum quem habent principia
 ut ad esse ut ad fieri ut ad cognoscendum ut se
 sus sit; principium est ordine primum in actu
 ut et essentia rei iam constituta & perfecta
 vel

Definitio principij

Ad definitio
 Quam sicut principia in
 hoc 1. p. 1. c. 1. dicitur

tria sunt principia genera

1.º

2.º

NB

3.º

Quid vobis ex utro
 de his loquitur.

vel de generatione & production ut de cognitione
 ipsius. Est autem haec principij coiter sumpti d*istinctio*
 in duo non una simplex sed coagulata cuius una
 est unum principio in se applicari ut ac d*istinctio* ab
 re altera: Hinc si q*uod* separatim s*unt* princi
 pia d*istinctio*ne velut ita dicendum erit: Pr*incipia*
 infra generationis s*unt* vnde ut q*uod* q*uod* res s*unt* *distinctio principij generat.*
 fit d*istinctio*.

Si dicas definitione hanc principij e*ss*e redundante*m*, d*istinctio* 1*o*
 e*ss*e q*uod* satis fuerit d*istinctio* principij e*ss*e id q*uod* primum
 est cum nihil referri possit q*uod* quatorum primum
 e*ss*e principium non sit. Deinde si o*mn*ia aliq*uod* d*istinctio* 2*o*
 addere necesse fuerit addendum hoc solum fuisset:
 Vnde aliq*uod* est q*uod* unde unum q*uod* est vnde
 quod sit de cognoscitur. Respondet ad p*ri*m*o*, Satis Solutio 1*a*.
 non e*ss*e ad principij rem p*er*fecte declaranda*m*
 si n*on* p*er* d*istinctio* simpliciter ut ab aliquo certo
 nisi accedat ordo ad aliq*uod* cuius est principij
 seu ut vocant ad principiatum. Ad alterum Solutio 2*a*.
 D*istinctio* satis q*uod* d*istinctio* e*ss*e p*er*hibere si additum fuisset
 Vnde aliq*uod* est ut explicatio n*on* aut et rei sig*n*
 n*on* i*nt*elligit confusissima d*istinctio* tradere; non
 q*uod* eadem s*unt* principia ipsiq*uod* rei q*uod* s*unt*

eig affectionis & cognitionis; sed quia esse latius
sine sumptum ipsum quoque fieri & cognosci
complectitur. At non si ea primum ad se trade
da erat quod namque ipsi explicato ac distincte
ante oculos proponeret necesse est fuit aliquod
quod essentia velos eadem complecti id quod
accurate sapienter consistit. Atque progressus
a perfectione 10 meminit esse realiter completi
ac perfecti quod significat verbo est; deinde esse
realiter inchoati quod indicant verbo fit; postea
modo esse cogniti quod significat verbo cognoscitur.
Itaque verbo est complexus est omne esse quod
se ponit in predicamentis: Verbo fit est illud
reductum quod nomine generationis sine substantiis
sine accidentibus significat. Atque ad ea predicant
ta reducit in quibus ponitur res genita: Verbo
aut cognoscitur esse esse quod res est opera intel
lectus. Daretur quod particulas illas optima
rue ab ista hac definitione sumptis comple
sas.

Quaestio 2da

De altera Definitione et
numero principiorum.

70

naturalium.

Remanentium principia est septem et sic verbis
determinat Aristoteles: Omnia principia neque ex altero ^{Altero dicitur princi-}
tibus esse neque ex alijs sed ex his omnia; quam ^{piorum.}
versione paulo commodiore supra posuimus. Ad
cuius determinationem notandum quibus vo-
cibus Ex notum quodlibet accipiatur ut notat ^{78.}
Sabitundines aliorum causarum in proprie accipi ^{Quomodo sumat pro-}
& ordinem ac Sabitundine principij ut essentia ^{positio est.}
lib & compositionibus ut termini a quo & pro
ductionibus; per quos eandem ptinendam distri-
mer indicat ^{ut} principia physica
& causas externas efficientes Finem & Exem-
plar. Efficiens n. est a quo, Fines propter
quem. Exemplar ad imitationem res
quas efficiunt. Ex quo sequitur Elementa <sup>Ex his sequitur ele-
ta ex quibus mixta <sup>ta ex quibus mixta
generantur non esse
prima principia.</sup></sup>
non esse principia pri-
ma; tum quia fiunt ex alijs tanquam ex prin-
cipijs essentialibus; tum quia mixtum non fit
ex his tanquam ex partibus essentialibus mixtis;
tibus saltem formaliter & actu sicut in

Epistola de accidentibus
in libro

Nota

Ratio 1ma

Ratio 2da

NB.

Res duobus modis
potest fieri.

10.

lib: et generatione doceri solent. Denique ex
dunt et hae definitione accedat & oia ea
ex q^{ib} nullu^m corp^{us} nascit^{ur} oia ut sunt fig
Nota. ^{menta} ^{substantia} ^{separata} ^{de} ^{et} ^{de} ^{sequitur}
nihil r^{ati}oⁿis p^{ri}ncipium p^{ri}ncipium ob stare q^uo
ma^{xi}ma qua^m forma d^{iv}in^{is}ibilib^{us} coⁿsonant^{ur} ex
sunt p^{ar}tes integran^{tes} h^{ab}ent: sicut n^{on} coⁿpositio
ex p^{ar}tes Metaphysicis ita nec coⁿpositio ex
p^{ar}tes integran^{tes} p^{ri}ncipium simplicitati nihil
p^{ro}pter efficit. R^{ati}o p^{ri}ma est q^uo p^{ar}tes Meta
physica n^{on} re s^{ed} r^{ati}oⁿis distinguunt^{ur}: R^{ati}o 2da
q^uo licet p^{ar}tes integran^{tes} r^{ati}oⁿis distinguat^{ur}
seu^{er}im ac separatim in ipso t^{em}po^{re} toto integro
q^uo actu g^{er}unt n^{on} in se nec h^{ab}ent signat^{ur}
a se mutuo secerunt: Accedit q^uo totu^m p^{ar}tes
cum & essentiali s^{ed} totum quatuor seu mag^{is}
mitudine h^{ab}ent p^{ar}tes efficiatur. Et nota
rem ab integro duobus modis fieri p^otest loquendo ut
t^{em}po^{re} fieri p^{ro}p^{ri}e ac p^{ro}p^{ri}e quo p^{ar}tes totu^m fieri
& p^{ro}duci p^{ro} vero confieri & coⁿproduci d^{ic}it. V^{er}o
modus est q^uo nihil effectus illig^{is} q^uo fieri d^{ic}it aut
fuit s^{ed} s^{ed} totum suum esse & p^{ar}tes omnes

quod hinc produitur: Et sic modus de creatio conue, ²¹ hic modus de creatio.
nitq; soli Deo in ad illam nitq; infinita regat
De qua Theologi in 1° pte d-t sem. q. 1. s. l. m. d.,
ta et docent in sua physica l. 5. c. 1. s. d. sequentiq;
Et hoc modo d- siml: Creatio e productio rei ex ^{diffa creatiois.}
nihilto simptr. seu ex nulla supposita ma. Alter 2°
modus est qn effectus q fieri d- no toto produit
s; aliqua pte eig ante fuit ex qua d- in qua
altera produit: Et sic produendi modus de ^{diffa hinc de Quatio.}
garratio conuenitq; re by creatio quam ea est
gditio nulla ut possit effectus totu d- uero
producere. Sed s; requit ut aliq; subiectum sit aut <sup>Quo d- regat ad hanc
notam.</sup>
fuerit in quo d- ex quo producat aliam re qua
forma d- ex cuius forma ac subiecti conuictio
fit compositum q d- factum seu garratio hinc
2do modo. Itaq; ad istum produendi modu
requit ut subiectu q erat aptu habere forma
d- in eam no habebat posse p actiois reatio
agentis eadem forma accipiat q e subiectum
mutari.
Hic notatib e prima conclusio principia rem ^{Conclusio 1^a.}
natum s; cotraia. Non item ideo con <sup>Quomodo hinc conclusio
sit intelligenda.</sup>
clusio uoluer de omnib; s; ptiulariter et

mit finite q natty in unagnag gnatice coxcurat
 aliqua pncipia contraria. Supposito corp
 lespreca' consensa paulo supig indicato conclusio
 probat hanc gelsio nem canem sac ruc probat ffates: Conditio
 nes gharionu' & qden pncipiorum convenit
 pncipijs rautob' q sunt gtraria pbr Anr
 qa et pima cotraria neq ex se neq ex alijs
 sz ex ipsis ois fiunt: q pncipijs rautob' que
 nunt gditiones pncipioru' gtriarum. Anr pbr:
 pncipioru' gtriarum duo st gna qdam n. sunt
 positiva qdam pncipia pncipioru' sunt
 + ista Qualitates. 4 1a qualitates calor frigus humor siccitas.
 Ex haru' varia cooptione in' fiunt gtraria
 Secunda id est 2da qualitates gtraria utal
 bum mzeum Dulce amarum &c: ipsa neq
 ex se mutuo neq oio ex alijs fiunt quia
 si ex alijs fierent ipsa non essent pncipia.
 Quidam gtriaru' q
 gtriaru' pncipioru' gtriaru' gtriaru'
 pncipioru' ex qob' omnia fieri manifestu'
 est: Album n. fit ex ror albo homo ex
 ror hore. Huius rō est: qa fieri aliquid
 singtr e augere nom' esse q ante no' dabat

de fieri quodammodo e augere ionu' esse quodam modo. Itaq; ordo generationis necis requit ut ignis vq; fiat ex eo q non e ignis & albu ex eo q non e album: Verum qd nascit' ex nihilo nihil producit segle unquamq; forma' produci ex negatione sui in substantia ac dicitur apto nato ad illam recipiendam & ex finitate pfecta & proxima sui ipsi. Patet q' principia genera ad generationem necis ee forma' d' finitatem; in auctalib; qdem produci homib; forma' auctalem & puationem in substantiis vero forma' substantialem emq; pspiciant puationem &c. Patet et hinc dr ab hte rem' nascitur principia ee pagha Nota.

ria illum itegere prima genera non p'io rib; genib; p' posteriorib; De quo Dupli' co' tationu' g're vide queq; com' m' b' m' c' 3' hinc p' m' libri q' 2' art' 2.

Vid. Com' m' b'.

Conclusio 2da. Principia no' sunt infinita probat' Conclusio 2da. qd si essent infinita non possent cognosci probat' eo sequent' neq; corq; nate pfecte cognosci pot' cum tunc unquamq; rem pfecte cognoscant.

Supposito in
in dicitur
fatis
in nomen
gratia
q' d' q' q'
in nomen
gratia
q' d' q' q'
in nomen
gratia
q' d' q' q'
in nomen
gratia
q' d' q' q'
in nomen
gratia
q' d' q' q'
in nomen
gratia
q' d' q' q'
in nomen
gratia
q' d' q' q'
in nomen
gratia
q' d' q' q'

Cognoscimus, cu' oia illig principia cognoscimus: s; infimtu' p'ncipiū n' p't 9° & c. Rationes alibi duas s; p'ter initio b'ti cap. quab

Vide et al.

Vide apud ed.

Conclusio 3ta.

3ta sunt principia q' probah.

Conclusio 3ta Principia s; plura quā' duo
s; tria s; cōtraria ut patet ex aspectu
s; duo g'nera nō p't minorem agere & pati nisi
circa unū subiectum q' ponitur e' principium

probah edo.

3^{trium}. Dando: Illa principia n' p't ee au
dentia q' s; p'ter substantia. At substantia
proprie nihil e' g'nerum q' principia proprie
non s; g'nera s; p'ncipiū tū' opposita: p'ncipiū
uā' aut nō est nisi in subiecto apto antea ad
formā recipiendam. q' p'ter formā & p'ncipiū
autem q' sunt duo principia e' et tertium
i' subiectum seu mā.

Conclusio 4ta.

3ta s; p'ncipiū p'ncipiū
cipin ad q' g'nerū

probah 1°.

Conclusio 4ta Ad oēs g'nerationē sufficiunt
sunt g'nera & mā q' duo h'ec g'nera
suscipiūt recipit. probah omne q' g'nerū
progredih' a non esse ad esse aut igr' p'ncipiū
dih' a nō esse sicut i' a nihilo aut a non

esse sicut dicitur quod a carentia unius alicuius partibus.
 Sed primum dicitur a se et secundum ex quo sequitur
 ut quod generatur procedi a natura primitiva rei ge-
 neranda forma ad eandem naturam ut iam est
 illam formam quam suscipere poterat: cum autem
 propter ista nihil aliud ad generationem requiritur se-
 quitur tunc esse generationis principia. Et do-
 probatur. Amatio dicitur quod tunc principia et
 neque fluxa sunt neque pauca. patet autem quia
 cum de generatio est mutatio alicuius ex non
 esse ad esse et non est itaque terminus quo
 nempe primum; per se est itaque terminus quo
 quem nempe forma; vocabulo autem ali-
 cuius generatur subiectum seu materia. Res
 hanc suo more brevit ac selegant cap 7. 91. at
 conclusio. telorant per se combe. principia
 quod ad Socraticis generationem generantur sunt in primis
 materia et forma rotas quod est forma hanc; et quod
 illa hanc excipit hanc illam proficit; illa hanc
 pulchritudinem amat hanc in illis generis co-
 quiescit; Amata uero Socratica ipsum componit.
 Sed propter illas datur et tertium principium

probat 2do.

Hanc rem ostendit telorant combe.

minim' eundem aia reatis priuao q' in maq
p'afuit & accessu forma abolita est. plura
pro resolutione hac arguta uideant' apud
Aelem & comentatores in eundem.

Vide inter alia.

Conclusio 5ta.

¶ h' h' p'.

probat' de

probat' q' d'.

probat' q' d'.

Obiectio.

conclusio 5ta. Dicitur tunc quod tria genera sunt
et principia nempe materia & forma per
se. Ex illis aliis 10 componitur in quibus ulti-
mo resoluitur: scilicet res res ultimo resoluitur
tunc in materia & forma 9° ex his tunc componitur
9° duo tunc sunt constitutiones seu compositiones
principia. Et de per se si quod esset aliud esset
nunc priuatio scilicet hoc non est 9° tunc duo pro-
bat' Minor quia priuatio respiciat formam &
altera fugiente accedit altera 9° ut sic
autem simul existant: 9° ad eundem compo-
sitionem tanquam spiritus per materiam coalescunt. Et per se
istis res componitur per se existat per se res existit de se per materiam
& formam ut autem per priuatioem materia & forma sunt principia
constitutiva per se: priuatio de tunc principium per accidens compositionis que
tergo solum accedit materia ex qua res per se componitur: potest
de se per priuatioem. Si dicas quia duo idem id est tunc eius
unum testis principium eundem est & alterum scilicet priuatio & materia
idem sunt 9° autem materia est principium eiusdem, priuatio quoque oritur.

Respondet primario de materia, id est, esse materiam & formam ad autem formam: Solutio. 34
 Cognitur autem res sic de primario ut est primario seu formam q
 parte à materia distinguuntur: nec res soluta ulla res composita
 in primario nisi per causas quatenus si: autem materiam in quam
 res se resoluta: Si dicat res artificiales à resolutione in abstractio 2da.
 materia & forma neque: propositio resoluta in xbum est q est
 est forma neque dicitur in sua forma. Solutio.
 Alia est. non videtur alia alia materia; quatenus dici potest et res
 artificiales resoluta in sua forma. Si resolutio non tunc dicitur
 et illis rebus q manent et illis q non manent resolutione facta.

Quaestio 31a.

Continens solutionem dubiorum quorundam.

Et in dubium recte supra sit explicata Vocula ex in 2da Dubium
 Actus et hoc posita: cum dicitur ex principis esse omnia. non dicitur
 q putent illas, sed de loco cum utriusque principia dicitur neque ex se
 neque ex alijs esse importare habitudinem tunc plus compositionis, in uno
 addit. Sed ex ipso. Si omnia ex primis habentur tunc plus compositio
 tunc qua terminat. Solutio.
 A causa. Solutio.
 culari ex se eodem modo accipiendum esse ita utriusque ut sequitur 5da;
 nem ut plus compositionis aut terminat. A quo utriusque. x. com
 plectitur verbum illud sunt in principia dicitur ex utroque si omnia
 v. constant aut fiunt. Ex quo patet qd respondendum sit ad
 eod. illud argum. quo nonnulli putasse putant primario, non esse prin
 cipium eo q ex illa nihil fiat. Solutio.
 ex primario nihil fiat tanquam inexistente. Solutio.
 fit in alijs ex primario tanquam tanquam ex eo unde potest notari.
 Et transmutatio non aut illud solum à quo inexistente
 te fit aliquid. Sed et illud ex quo non existente fit aliquid.

id est à quo aliquid se movet. Sed à quo se atq[ue] est
 motus & transmutatio in se habet recte. Et tale ex quo
 aliquid fiat, quomodo dicitur fletus album fieri ex non
 albo. inquit ex non nigro id est ex eo à quo tanq[ua]m
 non inexistente procedit mutatio sine à privatione
 q[ue] est terminus à quo privationis in omni productione.
 Licet album nigrum & c. possint et esse termini p[er]
 se secundarij. Per autem ut fieri potest ut aliquid generet
 ex non generatio ut Musici ex albo quatenus acci-
 dit illi q[ui] fit musici ut sit albus. Si dicat
 Eius sequi privationem raris fieri esse simile. Ne
 spondeo nulli non privationem privationem fieri ex alio
 si accipiantur eo modo quo conveniunt. Ita accipi
 debet ut est abstracte. probatur q[ui]a ut sic ne
 fuerit quidem q[ui] neq[ue] ex alio neq[ue] ex se fuerit. Hoc
 patet q[ui]a sola generatio p[er] se existens adesse
 sola accreta sunt teste fletu ex hinc libri textu
 64. d. 7 Metaph. ex textu 26. d. 27. Si iterum
 nites: Compositum p[er] se existens ac sapere non nisi
 esse forma dicitur potest ex privatione fieri q[ui]a
 in solis forma privatio in natura non est: q[ui]a cum
 esse gentium efficiuntur ex generatio. & ex privatione sui
 essentia forma generat non efficiuntur non composita.

Obiectio.

Solutio.

Obiectio alia.

Respondet oppositio gigni seu effici ex primario n' rōe Solutio. 35
sui adaequale sine sedm se totum s' rōe partib
rōe forma ex qua componit.

Dubium 2°. Cum contrarietas principis naturalibus quoniam Dubium secundum.
ut supra dictum e' nō in proprie dictis contrariis s' in prima
tine sola oppositio cordat. Dubium e' recte rōe
hanc oppositioe contrariis rōe affecterit. Respondet Solutio.
optimo in re illum primarioe opposita contraria uo
citare. patet inde q' q' dictiones contrariis uere
proprieq' distorum Ino quodam illu quoniam: Na
sub eodem g'ne plurimu' differunt; s' a primarioe
ad illud plurimum rōe ad q' spectat eig' habi
tur. Denique n'pe distat in inter eos & ut sunt
in finita sit distantia; saltem tanta e' s' a mai
or quata est in' albu' & nigrū q' proprie sunt
contraria: praeterea eodem subiecto mixta &
suae sine n'pe p' primarioe & postea forma & e' co
uerso: consequent' ab eodem subiecto mutuo se
expellunt. Id tamen discrepantia e' q' uera co
trarietas sit inter duos terminos positivos
V. g' in' albu' & nigrū; Haec rōe g'ra
rietat' in' eos quom' alter e' positivus alter
negativus ut inter inforsē & equitatem, in' hunc
& benebat e'. Sed quare eadem primarioe
opposita uocant' contraria prima? Respondet Solutio.
Obiectio alia.

Deinde prima dicitur quod non oppositum generi ad prima
 tunc opposita rebus ipsis, unde in 10 Metaph. textu
 15. principum generis uocabatur oppositio habitus
 & privationis. Deinde quod in se habet et liquam opposi-
 tionem primam quibus non generis ad se ipsis rebus aliqua
 de illis dicitur. De contradictione est dicitur
 quia includit privationem ut caecus a caeco. De
 relationibus & generis proprie idem ostendit. Nam
 quod in se habet est in generis et se per modum primam
 non mixtae privationem quam includit, per se habet
 non generis et se per modum forme sui habitus. Et
 est per se habet et se per modum forme sui habitus. Et
 per se una per generis nominatum in substantia
 et clarum non alia ob causa nisi quod oppositio pri-
 uationis per se principalem in substantia inuenitur
 in aliis et dicitur ac in generis principalem. Et tenet
 magis hoc ex Aristotele et Alexander simpliciter magis
 hoc loco principia essentia substantiarum in
 quibus alia dicitur esse sunt. Quod non est
 per se idem est in substantia et ab eadem deinceps
 fuerunt in alia genera ita et aliorum generum et
 contrariae ob eam quod est in substantia in se
 Quare principia generis obtinebant. Principia quod genera non sunt
 substantia per se et quod substantia sit principium

Nota bene.

Quare principia generis obtinebant. Principia quod genera non sunt substantia per se et quod substantia sit principium

omnium auctum & consequentia principia alio in prin
 aprom in alijs generibz. Ceterum autem laesa
 generat ut nre in diffinis oppositibz p quab
 sumu genibz in species dividit ut corporeu
 & incorporeum. Si autem sumum genus divi
 dat q diffinas positivas ut Vg: quantitas
 in g'tima & discreta erit nihilominus ad huc
 una prima generatibz. Na diffina impleta
 or habebit se p modum prima homibz pfectior
 coha p modum habitus.

Dubium 3um Quomodo principia p maneat. *Re Dubium Tschium.*
Solutio.

Respondet generatim & utitur loquedo sic principia
 oribz generare; p. n. manet principia ad g'tima
 tionem universi. In specie vero loquedo in oi
 generatione tria & in omni compositione duo manet

principia. Respondet deinde ex ipsa natura prin
 aprom provenire stabilitatem hanc & permanen
 tia hoc ipso modo q nec nec ex seipso nec ex

alijs fontibz nec ullo alio modo p. n. q principia
 pta p transferentur. Unde p. n. e' responsio *Obiectio cois.*
 ad id q communit obijci solot: qn forma est no

e' p. n. & coha p. n. ex ipse forma p,
 sustere n' p. n. q fallum e' principia manere
 p. n. dicenda n. est principia p. n. p. n. *Solutio.*

quatenus in omni transmutatione quatenus ea species
fiat repunt; ita ut nihil unquam fieri aut
corrupti possit quin sit et tunc forma in aspectum
sine sit simul sine successione: Et ubi aut
nigru dulce amari dicitur. Et manet quod non
in omni transmutatione repunt ut patet.

In idem quodammodo recidit quod alii dicunt per principia se
maxime secundum propria suam rationem eo quod nunquam mutentur
secundum rationem ac modum principia et quod ipsa nunquam prin-
cipia sunt. Et ex hoc manifestum est parum inter
esse ad hanc rem explicandam hinc forma iam nita
dicitur sine alioque introducentia sicut hinc ut illud
principia dicantur esse principia rerum naturalium. Quia
nisi non dicendum sit neque forma iam existens
expellenda neque ipsius generationis numerari in prin-
cipis. generationis quippe cum neque hinc neque illa hinc
principia forma introducentia in conceptu spirituum
generationis includat et consequenter fatendum est
forma abentem neque se ad generationem recipere
generationem. Et esse accidentarium nam licet (quod
divina virtute fieri solet) nulla proinde forma
expellenda exparet introducentia in forma unquam
in natura generationis sua generet.

Dubium 4^m. Quomodo ordinantur inter se principia
 primi ad hoc respondeat illud nomen: Quia
 sunt principia haec hoc non ordinantur quia
 ideoque in partibus spiritibus sunt ut in mundis officio
 cum primitati quod salua consistit quantum priorant
 la sunt ex quo componantur. Itaque perfectionis
 sui intentioni ordine in bono consistit forma <sup>Quaedam principia in
 non sunt in ordine per
 ratione de.</sup>
 2^m natura 3^m primitas. Contra u^o expectationis <sup>Quodam ordine ex
 functionibus.</sup>
 ordine in se huius uendicat primitas quippe a
 qua generatio primitas sunt 2° de rebus primitas
 natura quod transmutat. 3° forma cedit quod ut
 tunc introduit. Ordine existit in bono ut <sup>Quodam ordine ex
 functionibus.</sup>
 natura 2^m primitas. 3^m forma quod natura est subie
 ctum forma ac primitas. Ordine generis agere <sup>Quodam ordine ex
 functionibus.</sup>
 nature 1° cognoscit natura 2° de primitas 3° forma.
 Ordine cognitionis distinctae & perfectae <sup>Quodam ordine ex
 functionibus.</sup>
 debet forma 2° de natura 3° primitas: quo
 -n- aliquid magis est ens eo et magis natura sua
 aptum est cognoscit: sed forma magis est ens qua
 natura & hoc quam primitas. Itaque illa pars cog
 noscit per analogiam ad forma sicut de primitas
 sicut de habitu.

Capit 8 & 9.